

Nr. 3.Bestuur\6637
Raad 26-05-2016
Agendanummer 7 (aangevuld)

Onderwerp:
Schriftelijke vragen

SCHRIFTELIJKE VRAGEN**Vragen van de D66-fractie d.d. 25-04-2016 inzake aanpak laaggeletterdheid**

Met enige regelmaat bereiken ons zorgwekkende berichten over een onvoldoende functionerend rijksoverheidbeleid inzake sociale zorg. Afgelopen week kwam in het door de Algemene Rekenkamer gepresenteerde rapport 'Aanpak laaggeletterdheid' naar buiten dat de overheid te weinig werk maakt van de aanpak van laaggeletterdheid. Dit terwijl op VMBO niveau kunnen lezen en schrijven een basisvoorwaarde blijkt te zijn om in onze samenleving mee te kunnen doen. Laaggeletterden zijn vaker werkloos, hebben een lager inkomen, een slechtere gezondheid en zijn politiek en maatschappelijk minder actief.

Het probleem is bovendien ook groter dan dat het Ministerie van Onderwijs onderkent. Gaat het ministerie uit van 1,3 miljoen mensen, volgens de Algemene Rekenkamer zijn er 2,5 miljoen Nederlanders onvoldoende in staat om op afdoende niveau te kunnen lezen, schrijven en rekenen (18 procent van de totale bevolking van 16 jaar en ouder). Het rijksbeleid om laaggeletterdheid aan te pakken is volgens de rekenkamer onvoldoende ambitieus en bovendien formuleerde het Rijk pas recentelijk doelen bij het beleid.

De rekenkamer concludeert dat er op rijksniveau een zit kloof tussen (de omvang van) het probleem en de gekozen aanpak. Bovendien is het onduidelijk wat het beleid tot nu toe heeft opgeleverd omdat het ministerie geen zicht heeft op afname, stijging of stabilisatie van het aantal laaggeletterden.

Het beleid voor de aanpak laaggeletterdheid wordt uitgevoerd door gemeenten, Hillegom heeft dit onder andere vormgegeven binnen Holland Rijnland. Naar eigen zeggen zijn in Holland Rijnland ruim 50.000 personen tussen 15 en 74 jaar laaggeletterd. Daarvan hebben 25.000 werknemers zoveel moeite met lezen en schrijven dat ze onvoldoende kunnen functioneren in de maatschappij en op de werkvloer. Het in 2013 opgestelde convenant Regionaal Bondgenootschap voor Geletterdheid is de afgelopen jaren in Holland Rijnland door bijna 40 bondgenoten ondertekend en lijkt wat dat betreft een succes.

De fractie van D66 Hillegom heeft een zestal vragen met betrekking tot de aanpak laaggeletterdheid.

1. Geven de cijfers voor Holland Rijnland een realistisch beeld of is hier naar alle waarschijnlijkheid ook een substantiële afwijking van de werkelijkheid te verwachten?

Antwoord: De cijfers die we binnen Holland Rijnland tot nu toe hebben gehanteerd zijn gebaseerd op landelijke onderzoeken (Stichting Lezen en Schrijven). In 2014 werd in onderzoeken aangegeven dat het percentage laaggeletterden in de regio Holland Rijnland gemiddeld 9,7% is. Het gaat dan om laaggeletterden wiens taalniveau onder 1F (basisonderwijs) is. Dat is tot nu ook het niveau geweest dat onder de definitie van laaggeletterdheid valt en dit werd ook gehanteerd door het Rijk.

De rekenkamer stelt laaggeletterdheid op taalniveau onder 2F (VMBO-diploma). Als taalniveau van laaggeletterd op 2F wordt gebaseerd, dan is het huidige beeld van laaggeletterdheid van 9,7% inderdaad niet realistisch en zou het percentage volgens de berekening van de rekenkamer misschien wel twee keer zo hoog kunnen zijn.

2. Kan het college aangeven wat de in het bondgenootschap gestelde doelen zijn en in hoeverre deze gehaald worden?

Antwoord: In het convenant hebben de bondgenoten in de regio de volgende afspreken gemaakt:

Laaggeletterden herkennen en doorverwijzen naar een lees- en schrijfcursus:

Binnen Holland Rijnland zijn in twee jaar tijd 10 masterclasses georganiseerd over het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden. Rond 150 potentiële doorverwijzers hebben deze masterclasses gevolgd. De mensen die de masterclasses hebben gevolgd zijn de baliemedewerkers van de gemeenten (inclusief een groot aantal uit Hillegom), medewerkers van de ISD en W&I afdelingen in de regio, ongeveer 50 medewerkers van het UWV en medewerkers van de bondgenoten die het Convenant Geletterdheid Holland Rijnland hebben ondertekend (o.a gemeenten, bibliotheken, UWV, woningcorporatie, ondernemersvereniging, zorg- en welzijnsorganisaties, MEE, roc's)

De eigen communicatiematerialen waar mogelijk vereenvoudigen:

In de masterclasses is tevens aangegeven hoe belangrijk het is dat de bondgenoten eenvoudig communiceren met de inwoners, klanten en cliënten. Veel gemeenten hebben hun communicatiemateriaal en websites hierop gescreend en aangepast. De gemeente Hillegom heeft de modellen van uitgaande brieven tegen het licht gehouden en opstellers getraind hierin eenvoudige en begrijpelijke taal te gebruiken.

Activiteiten organiseren om het onderwerp bespreekbaar te maken en het lezen en schrijven te bevorderen:

Tijdens de periode van het convenant zijn door de bondgenoten veel activiteiten georganiseerd in het kader van de Week van de Alfabetisering, maar ook daarbuiten. In de bijlage het overzicht.

Een bijdrage leveren aan het netwerk door middel van kennisdeling en inspiratie:

In de afgelopen jaren zijn er 3 maandelijks bondgenotenontbijten en lunchbijeenkomsten georganiseerd om kennis te delen en elkaar te inspireren met betrekking tot de aanpak van laaggeletterdheid. De doelstelling is om het aantal laaggeletterden in Holland Rijnland met tenminste 3% terug te brengen in 3 jaar. In het convenant is 9,7% gehanteerd voor de regio, dus ongeveer 50.000 laaggeletterden in Holland Rijnland. Uitgaande van dit aantal zou 3 % in 3 jaar, dat zijn 1.500 laaggeletterden bereikt en geschoold moeten zijn. In het antwoord hieronder wordt aangegeven dat in de looptijd van het convenant 2500 taal- en rekenaarttrajecten zijn uitgevoerd door de roc's.

Op dit moment is alleen zicht op de instroom van laaggeletterden en laagcijferden bij de roc's in de regio Holland Rijnland in de afgelopen 3 jaar.

In de afgelopen 3 jaar zijn ruim 2500 taal- en rekenaarttrajecten gevolgd bij de ROC's, waarvan ruim 100 door inwoners uit Hillegom. Deze trajecten duren tussen de 3 maanden tot 1,5 jaar.

De trajecten die door andere aanbieders (professionals en vrijwilligers) via de bibliotheken en andere organisaties/instellingen zijn hierin niet meegerekend. De taalhuizen starten bij de bibliotheken in 2016, daar wordt het totale taalaanbod in kaart gebracht. Het Taalhuis wordt namelijk ook een centrale plek voor vraag en aanbod mbt taalscholing. Hiermee hopen we op korte termijn ook zicht te kunnen krijgen op de capaciteit van de taalaanbieders en willen we het aantal educatietrajecten ook gaan monitoren.

3. Wat is de rol van het sociale team, de baliemedewerkers, de ISD, het Centrum Jeugd en Gezin en bijvoorbeeld het Jeugd- en GezinTeam in de aanpak laaggeletterdheid?

Antwoord: Deze disciplines zijn potentiële vindplekken van laaggeletterden en laagcijferden. In de afgelopen jaren hebben baliemedewerkers van de gemeente Hillegom en medewerkers van de ISD de hiervoor genoemde masterclasses Herkennen en Doorverwijzen gevolgd. In het Regionaal Educatieprogramma en het huidige Uitvoeringsplan 2016 worden het organiseren van toegang tot taalscholing en het benaderen van de potentiële vindplekken als belangrijke uitgangspunten genoemd voor de aanpak van laaggeletterdheid. In het Regionaal Educatieprogramma en het uitvoeringsplan worden de Sociale Wijkteams en CJG specifiek benoemd als potentiële vindplekken van laaggeletterden. Deze disciplines zullen daarom op korte zeker betrokken worden bij de aanpak van laaggeletterdheid.

4. Zijn er afspraken met de bibliotheek over een structurele rol in de aanpak van laaggeletterdheid?

Antwoord: In het regionaal educatieprogramma zijn in 2015–2016 de Taalhuizen als pilots opgenomen. Alle vier de bibliotheken in de regio zijn bezig met de opzet of de doorontwikkeling van een Taalhuis. De bibliotheek Bollenstreek organiseert dit tevens voor de gemeente Hillegom. Het aanbod is heel verschillend: taal cursussen, computercursussen, een taalcafé, training vrijwilligers, aanbieden taalcoaches en taalmaatjes, leeskring voor laaggeletterden etc. Het doel van het taalhuis is om inwoners in contact te brengen met de mogelijkheden om hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en het omgaan met computers te vergroten. Het is een laagdrempelige, herkenbare, fysieke plek in stad, wijk of dorp waar alle informatie op dit gebied is verzameld. Iedereen die zijn basisvaardigheden wil verbeteren kan er naar toe. Het is ook een meldpunt en helpdesk voor vrijwilligers die mensen willen helpen om beter te leren lezen, schrijven etc. Alle kennis over het taalaanbod in de regio is aanwezig. Ook in het Taalhuis zelf worden cursussen gegeven. Er worden intakes gehouden om het niveau te kunnen bepalen en op basis daarvan door te verwijzen, ook zijn er zijn computers. Men kan er ook digitale taal cursussen volgen en taal- en digitale vaardigheden oefenen.

5. Zijn de verschillende organisaties afdoende op elkaar aangesloten inzake laaggeletterdheid?

Antwoord: Het Taalhuis is ook een samenwerkingsverband tussen lokale en regionale partners, die met elkaar een netwerk van passend aanbod (door professionals en vrijwilligers) hebben ontwikkeld. Het is een ideaal instrument om met verschillende organisaties de mogelijkheden op elkaar af te stemmen, en de cursisten en vrijwilligers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Belangrijke partners hierin zijn de gemeenten, bibliotheken, roc's, private taalaanbieders, vrijwilligersorganisaties en welzijnsorganisaties. De regio is daarnaast voornemens om eind september een vervolg op het convenant af te sluiten met de bondgenoten door middel van een Taalakkoord met nog concretere afspraken.

6. Heeft de gemeente Hillegom zicht op de effectiviteit en het succes van gevoerd beleid om laaggeletterdheid terug te dringen?

Antwoord: Nee dit is, met uitzondering van de trajecten bij de roc's, niet geheel inzichtelijk. In de afgelopen 3 jaar zijn ruim 100 taal- en rekentrajecten gevolgd door inwoners van Hillegom bij de roc's. In het nog af te sluiten Taalakkoord worden daarom concretere afspraken gemaakt over de registratie en monitoring van het aantal trajecten en personen die een educatietraject (taal-, reken- en digitale vaardigheden) hebben gevolgd en het behaalde niveau. In het Taalakkoord worden ook concrete afspraken gemaakt over het nog beter benaderen en vinden van laaggeletterden.

Vragen van de fractie van GroenLinks d.d. 03-05-2016 inzake Green Deal Scholen

Wij nemen aan dat ook de gemeente Hillegom het verzoek heeft bereikt om de Green Deal Scholen op de agenda te zetten van het op overeenstemming gerichte overleg of de Lokale Educatie Agenda (https://vng.nl/files/vng/20160329_werving_oogo.pdf).

Wij verzoeken het college om aan te geven hoe het college heeft gereageerd op dit verzoek of voornemens is hierop te reageren.

Antwoord:

Wij zijn op de hoogte van de Green Deal Scholen. Bij nieuwbouw en renovatieprojecten wordt dit punt uitvoerig besproken met het betreffende schoolbestuur. Zo wijzen wij ze op de subsidie mogelijkheden en maken wij afspraken over het te behalen frisse scholen niveau.

Binnen de notitie onderwijshuisvesting 2010-2016 is hiervoor een aanvullende budget beschikbaar gesteld voor het verbeteren van het binnenklimaat.

Voor de realisatie van de fusieschool (Jozef/Leerwinkel) zullen wij bij de kredietaanvraag aangeven welk ambitieniveau we willen bereiken en welk (extra) budget hiervoor nodig is.